

CITEVA DATE PRIVIND DISTRUGERI ALE CĂILOR DE COMUNICAȚIE ȘI TRANSPORT DIN JUDEȚUL BACĂU ÎN ANII 1916 — 1918

de LUCIA ANTOHI

Primul război mondial a prilejuit poporului român, din momentul intrării sale în luptă, după doi ani de neutralitate (1914—1916), înfăptuirea eliberării sale teritoriale și a unității sale politice și statale depline prin unirea Transilvaniei cu România la 1 decembrie 1918.

Începînd din anul 1917, centrul de greutate al luptelor de eliberare, s-a aflat în Moldova, în localitățile Mărășești, Mărăști, Oituz ele desfășurîndu-se pe aproape întreaga arie a județului Bacău.

Implicarea directă a județului Bacău în focul luptelor de eliberare, a fost determinat și de poziția sa centrală în Moldova, aflîndu-se pe linia de conjunctură a armatelor române cu cele rusești, dar și a armatelor germane cu cele austro-ungare (ca armate inamice), prin granița sa directă cu Ardealul (deci cu fostul imperiu austro-ungar).

Mai important însă, este faptul că în reședința județului nostru, deci în orașul Bacău se afla însuși centrul armatelor de operațiuni¹, respectiv Armata de Nord, comandată în prima parte a războiului de generalul Presan; Cartierul Armatei a II-a, aflată sub conducerea generalului Averescu; Comandamentele a 3 corpuri de armată (armata a IX-a rusă). Așadar în orașul Bacău au existat marile comandamente de luptă și tot aici erau și centrele de pregătire a armatei, ele fiind astfel în apropierea frontului.

Bacăuanii, cunoscuți pentru eroismul lor probat în luptele de la 1877 pe frontul de la Grivița și Plevna, la 1913 în Bulgaria, au fost prezenți în grelele ofensive din perioada anilor 1916—1918, dar mai ales din cursul anului 1917, desfășurate pe teritoriul județului Bacău. la Cașin, Oituz, Slănic, Uz, Trotuș². Prezența lor s-a făcut simțită și în luptele de apărare de la Trecătoarea Carpaților, pe Valea Biczului, pînă dincolo de Miercurea Ciuc, aproape de Reghin, pe linia Minăstirea Cașin—Oituz—Uz, Bicz, Slănic, Valea Trotușului³ și chiar împrejurimile orașului Bacău.

În mod deosebit s-a remarcat prin aportul său, Batalionul 4 din Regimentul 27 de infanterie, care a luptat pe Valea Biczului și Mureșului, alături de regimentul 67, pe linia de front Bicz—Toplița—Ra-

¹ Grigore Grigorovici — *Bacăul din trecut și de astăzi*, 1933, p. 160.

² *Idem*.

³ *Mărăști, Mărășești, Oituz* — Editura militară, Buc. 1977, p. XVII Grigore Grigorovici — *op. cit.*, p. 162.

toșnea, trecind apoi la Dunăre, apoi pe Jiu la Cărbunești pînă la fixarea frontului la Irești, Mărășești, Oituz, apoi în luptele de la Tg. Ocna-Cireșoaia. Batalionul 4 din Regimentul 27 a intervenit în luptele din 7—8 octombrie 1916 la Cerna, împiedicînd pătrunderea în Moldova a armatelor austro-ungare prin defileul Bicaz-Tarcău. În zilele de 25—26 octombrie 1916 același batalion a trecut Dunărea pe la Giurgeni-Hîrșova, ajungînd în spatele armatelor germano-bulgare aflate în ofensivă, ajutînd armata rusă respectiv Divizia a 8-a cavalerie, să surprindă prin spate armatele inamice.

La 13 noiembrie 1916, batalionul băcăuan se afla pe Olt la Curtișoara lîngă Slatina, rezistînd în fața a trei divizii germane, evenimente despre care povestea mai tirziu în amintirile sale scrise, însuși generalul german Ludendorf.

Armistițiul general din 11 iunie 1918, a găsit infanteria și artileria băcăuană pe linia Cașin-Oituz-Cosna-Tg. Ocna-Poeni-Cireșoaia, pregătită pentru noi ofensive de apărare⁴. În august 1919, băcăuanii Regimentului 27 infanterie și 12 și 17 artilerie, se aflau la Budapesta unde s-au întîlnit cu voluntarii și trupele ardeleni, de unde s-au întors la Bacău continuînd să apere ținuturile noastre.

Din cele descrise pînă acum se poate observa că județul Bacău s-a aflat în focul luptelor de apărare ale armatelor române împotriva armatelor inamice aflate și ele în ținuturile noastre. Așa încît este lesne de înțeles imensele pagube materiale și umane pe care le-a avut de suportat județul Bacău. Circulația intensă, abuzul de folosire a mijloacelor și căilor de transport și comunicație, bombardamentele, au distrus în cea mai mare parte sosele, drumuri naționale și județene, poduri peste râuri, râuri ferate, cantoane, gări, la acestea adăugîndu-se iaful sistematic și stricăciunile mai mult sau mai puțin intenționate ale armatelor ce s-au perindat pe teritoriul județului Bacău.

Relevant în acest sens este raportul făcut de către Oficiul de Poduri și Sosele iudețean Bacău, și trimis la Ministerul lucrărilor publice în data de 15/28 decembrie 1918, în care, evaluînd distrugerile suferite de județul Bacău, în urma luptelor desfășurate pe teritoriul său în perioada anilor 1916—1918, prezenta următoarea statistică⁵

— Daunele cauzate de trupele germane în mod direct, evaluate la suma de 2.220 000 lei.

— Daune provocate prin exces de uzură, în valoarea de 2.050.000 lei

— Daune făcute de armata rusă, în valoare de 200.000 lei

— Daune făcute de armata română, în valoare de 30 000 lei

Astfel că suma totală a acestor distrugerii se ridică la cifra de 4.500.000 lei.

Din acest total statul a suferit pagube în valoare de 3.180.000 lei; obiectivele strict iudețene au fost distruse în valoare de 1.250.000 lei; populația a suferit pierderi materiale în valoare de 70.000 lei.

4 Grigore Grigorovici — op. cit., p. 162.

5. Arhivele Statului Bacău, fond Prefectura jud. Bacău, dos. 8/1918, fila 13.

Pe lângă aceste daune, raportul mai menționează și cheltuielile pentru reparații și întreținere din care o parte o constituia cota parte din valoarea prestației la drumuri distruse de război în perioada 14 august 1916—28 oct/11 nov. 1918, daunele fiind în valoare de 700.000 lei. O altă parte era cota parte la cheltuielile întreținerii reclamată de excesul de uzură necesitat de acțiunea militară, paguba fiind evaluată astfel

— la șosele naționale, pentru 290 km distruși, costul reparației și întreținerii unui kilometru de șosea la vremea aceea fiind de 2.000 lei, cheltuielile se ridicau la suma de 580.000 lei; la drumuri județene cu 136 km distruși, costul total era de 272.000 lei; la drumuri comunale cu 614 km distruși, costul total se ridică la suma de 1.228.900 lei⁶.

Astfel că suma totală necesară pentru întreținerea și reparația căilor de transport de pe teritoriul județului Bacău era de 2.080.00 lei.

Iată spre exemplificare câteva din căile de transport și comunicație distruse de pe urma luptelor desfășurate în zona respectivă, în perioada anilor 1916—1918. Șosele naționale șoseaua națională Tg. Ocna-Comănești-Palanca ce suferise distrugeri în valoare de 514.866,99 lei, reparațiile necesitând suma de 727.807,76 lei⁷ Între obiectivele importante distruse pe acest traseu, erau podurile Sugura și Camca, precum și Gara Palanca⁸ cu toată zona până la frontiera cu Ardealul. Gara Palanca fusese distrusă în mare parte, armatele inamice demontând principala linie, ferată ce asigura transportul grăului pentru export, mutînd-o pe Valea Ciugheș și intenționînd s-o transporte în Ungaria după ce aceasta servise circulației în scopul exploatării pădurilor din zonă. Pagube mari suferise de pe urma bombardamentului și șoseaua națională Bacău-Comănești⁹, în valoare de 617.500 lei; șoseaua națională București-Bacău-Mihăileni, în valoare de 188.416,04 lei¹⁰ șoseaua națională Bacău-Piatra-Prisecă¹¹, în valoare de 109.300,24 lei; șoseaua națională Bacău-Bîrlad, cu distrugeri în valoare de 45.400 lei.¹²

Alte porțiuni de șosea națională necesitau reparații costisitoare erau Tg. Ocna-Slănic;¹³ Oncești-Frontieră;¹⁴ Moinești-Poduri-Bucșești¹⁵ Lucăcești-Tazlău-Chilii; Adjud-Onești-Hîrja.¹⁶

Drumurile județene de asemenea au fost distruse în mare parte pe porțiunile Bacău-Moinești-Poduri; Bacău-Moinești-Comănești; Bacău-

6 Arhivele Statului Bacău, fond. Prefectura județului Bacău, dosar 8/1918, f. 13.

7 Arhivele Statului Bacău, fond. Prefectura județului Bacău, dosar 8/1918; 31/1918.

8 *Ibidem*

9 *Idem*, dosar 6/1919

10. *Ibidem*

11. *Ibidem*

12 *Ibidem*

13 *Idem*, dosar 8/1918

14. *Ibidem*

15. *Ibidem*

16. *Ibidem*

Părincea ; Valea Răcătău ; Sănduleni-Tescani ; Valea Tazlăul Mare ; Dăr-mănești-Uz, distrugerile însumind cifra de 90.613 lei ¹⁷.

Și drumurile comunale au suferit distrugerii mari pe porțiunile Satul Sîmbrea-Comuna Agăș ; Valea Tulburată-Dealul Diaconești, ce constituia un drum strategic, în această zonă fiind distrus podul peste Trotuș ; drumul strategic Ciugheș-Frontieră ; porțiunea Văsiești-Comănești ; Moinești-Poduri-București ; Măgirești-Stănești-Solonț ¹⁸.

Pagubele și distrugerile suferite de județul Bacău și de statul român, în zonele amintite, sînt desigur evidente și lesne de înțeles dacă cunoaștem cîteva aspecte determinate. Unul ar fi lipsa combustibilului față de necesitățile armatei și populației la nivel de țară, lipsă cauzată de ocuparea de către inamic a principalului bazin petrolifer al țării, de pe Valea Prahovei, ceea ce a impus exploatarea intensivă a bazinului petrolifer-carbonifer din Valea Trotușului, precum și utilizarea intensivă a resurselor forestiere ¹⁹. Un alt aspect îl constituie puternicele lupte ce s-au desfășurat la Oituz, dar și pe aproape întregul teritoriu al județului Bacău, îndeosebi în zona Tg. Ocna-Slănic, Onești-Adjud ²⁰, unde se afla dispusă armata a II-a română.

QUELQUES DATES RELATIF À DESTRUCTIONS DE LES ROUTES DE
TRANSPORTS ET DE COMUNICATIONS DANS LA REGION" BACAU
DANS LES ANNÉES 1916—1918

Résumé

Cet article content quelques dates d'archive relatif au prejucices suportée de la regione Bacău par les destructions de ses routes de transports et de communications, déterminée par des lourdes luttés de liberation, déroulées sur son territoire dans les années de la première guerre mondiale 1916—1918.

Relevant dans cet sens est la raport statistique de l'Office Regionale des Ponts et des Routes du Bacău, envoye au le Ministère du travails publiques a 15/28 dec. 1918, dans qui sont évaluées les destructions de les ponts et de les routes nationales, régionales et communales.

17. *Ibidem*

18 *Ibidem*

19 Mărăști, Mărășești, Oituz, Editura militară, Buc. 1977, p. XV

20 *Idem*, p. XVI și XVIII